

vbi sensit toto se timore aspergi, repetebat, quam fugerat mortem, melius existimans morti succumbere, quam timori.

64. De vitis iustis, ac sanctis, ait Paulus. Circue- runt in melotis, in pellibus caprinis egentes, angustiati, afflicti, quibus dignus non erat mundus. In solitudi- nibus errantes in montibus, & speluncis, & in cauer- nis terre. Hebr. 11, num. 37. Quid est quod for- tissimi Dei milites sic per montes, & deserta mor- tem fugiunt? fugiunt non horrore mortis, sed mortem vili pendentes, vt scilicet tormentum ipsa morte inueniant, dum sub mortis timore de- gunt, singulis horis hostes mortem illaturos spe- ctantes, ac timentes. D. Athanasius in Apologia pro sua fuga. Observabatur, ait, & quidem consulto, ne se se periculis obicerent, ne cum crimine ignavia, quasi ignavi, timidique exilij erummas morte graui- res exhorrerent, qui enim moritur, quisquit a mise- riis: qui autem in fugam sedat, cum ad horas inimi- corum adortus expectet, mortem longe leuiorem, quam fugam existimat. Horum iustorum merito admira- batur Paulus dicens, quibus dignus non erat mun- dus: fugebant non mortem naturalem, quam contemnebant, sed vt duriorum mortem inueni- rent, viuens sub mortis timore.

65. Ait Apostolus Petrus epist. 1. cap. 3, n. 14. suos discipulos contra Tyrannos exhortans. Timorem autem eorum ne timueritis. Congruentius videba- tur dicendum, ne timeatis mortem ab eis inferen- dam, ait tamen. Ne timorem eorum timeatis. Præ- uidebat optimè Apostolus duriorum ipsa morte esse illius timorem, & ideo mortem paruipen- dens exhortatur, ne illius timorem perhorrescant.

QVÆSTIO X.

Quare ex diuina pietate breuiantur dies illi propter electos?

66. REVIABUNTUR dies, seu diminuti, seu con- tracti erunt propter electos ex diuino de- creto, vt iam dixi in expositione, ex quo eximiam Dei clementiam erga totum mundum, multis cri- minibus, ac peccatis oppressum ponderat in præ- senti Caietan. Benignus, ait, maualt erga promissam multitudinem propter electos clementia vti, quam solos electos à plaga illa seruare, quod facillimè possit. Mundus multis abundauit malitiis, & pec- catis, proindeque æquum erat, vt tyrannide, ac persecutione Antichristi premeretur, & vexaretur, sed propter electos breuiantur dies illi, ob illos enim eximiam indulgentiam magnæ multi- tudini peccatorum solet Deus liberalissimè con- cedere. Ait Deus per Ieremiam cap. 5. num. 1. Circue Hierusalem, & aspiciete, & considerate, & quarite in plateis eius, an inueniat circumsipientem iudicium, & quarentem fidem, & propitius ero ei. Pro vno viro iusto vniuersæ ciuitati vult parcere. N. D. Cyrillus lib. contra Iulianum. Vide, ait, quomodo vnum pro multis compensandum recipiat Deus, & populosam ciuitatem cum vno iusto, & bono potius seruet, quam vnum iustum cum multis impiis perdat.

67. Secundò, D. Augustinus ad Euthychium apud D. Thomam sic ait: Quidam conuenienter mihi intellexisse videntur mala ipsa significata nomine die- rum: ipsa enim dicta sunt breuiari, vt Deo toleran- tiam donante minus sentirentur, ac si qua magna ef-

sent, fierent breuia. Ex tolerantia à Deo accepta, minus sentietur malum, quo premebuntur iusti, nam ex tolerantia à Deo concessa, multi, & lon- gi dies sic transibunt, quasi si vnus tantum esset dies.

68. Tertio. Dilatio afflictionum, ac miseriarum, etiam in vitis magnis metuenda, quapropter, vt electis suis prospiciat Dominus vbi persecutio- nem scire viderit, leuamen maturabit, & dies ipsos ad breuitatem rediget; per tres dies, & tres noctes filium hominis futurum in sepulchro præ- dictum erat. Sicut fuit Ionas in ventre cete tribus diebus, & tribus noctibus: sic erit filius hominis in corde terre tribus diebus, & tribus noctibus. Matt. 12. num. 40. Triduum statuerat Dominus iacere in sepulchro. Tamen hoc triduum maximè abbre- uiauit, vt veniente die tertia mane diluculo è mo- numento exierit? Cur tanta dierum recapitula- tio? Vidit Dominus cum esset in sepulchro suos maxima afflictione vexari, vt orphanos, ac dereli- ctos in pœnis vidit, inde sic resurrectionem ma- turauit, vt cum primum dies tertius exlerit, è sepulchro euolarit. D. Leo serm. 1. de Resurrect. Vnde, ait, ne turbatos discipulorum animos longa mœstudo cruciaret, denuntiatam tridui moram tam mira celeritate breuiauit, vt dum ad integram secun- dam diem pars primi nouissima, & pars tertij prima concurrat, & aliquantulum temporis spatio decide- ret, & nihil dierum numero deperiret. Expende il- lud, ne turbatos discipulorum animos longa mœstiu- do cruciaret.

69. Tunc si quis vobis dixerit: Ecce hic est Christus, aut illic: nolite credere.

70. Surgent enim pseudo-christi; & pseudo-Prophe- tæ: & dabunt signa magna, & prodigia, ita vt erro- rem inducantur (si fieri potest) etiam electi.

71. Ecce prædixi vobis: si ergo dixerint vobis: Ecce in deserto est, nolite exire; ecce in penetrabilibus, nolite credere.

VERSIONES.

72. Tunc si quispiam dixerit vobis: Ecce hic est Mes- sias.

73. Exorientur pseudo-Christi. Edent signa magna, adeo vt inducant in erro- rem.

74. Et signa edent fallaciæ.

75. In quibus seducuntur, si di- ci potest.

76. Ecce in deserto est, ne exie- rit: aut ecce in cubi- culo est, ne fidem adhi- bueritis.

S. Cyprian.

77. Ecce prædixi; futuros seductores, vt ab eis ca- ueatis. Nota discrimen inter seductores, & veri- tatis magistros. Seductores multiplicat verba, multiplicique ore loquuntur, bis de illis notatur, quod dicant, semel si quis vobis dixerit. Ecce hic est Christus. Et iterum infra: si ergo dixerint vo- bis, &c. At veritatis magister vnum habet tan- tum defœcatum verbum. Ecce prædixi vobis. Men- daces multiplici ore, ac verbo loquuntur; verax verò vnum tantum habet verbum, & os.

ALTER TEXTVS.

78. Et tunc si quis vobis dixe- rit: ecce hic est Chri- stus, ecce illic: ne credi- deritis.

79. Exurgent enim pseudo- Christi, & pseudo-Pro- phetæ, & dabunt signa, & portenta ad seducen- dos, si fieri potest, etiam electos.

80. Vos ergo videte: ecce præ- dixi vobis omnia.

EXPOSITIO V.

81. VNC si quis vobis. Origenes, Abulen. Salmeiron, Franc. Lucas, Cornelius, hæc verba referunt ad excidium Hierosolymæ. Multi tunc adulescentes Vespasiano dixerunt ip- sum vt pote victorem Iudææ esse Messiam: teste Suetonio in eius vita. Verisimilius mihi est hæc verba ad tempora Antichristi pertinere, vt præter D. Ambros. D. Irinæus, D. Hilarius, & alios cita- tos superiori expositione docent D. Chrysofom. Theophyl. Euthymius, Albert. Magn. D. Thom. Carthusianus, Hugo, Maldon. Barrad. in nullo enim scriptore inuenitur post dirutam ciuitatem futrexisse pseudo-propheatas facientes signa, & prodigia, vt in errorem inducerent, si fieri posset etiam electos. Tunc, tribulatione nempe illa ma- gna temporis Antichristi. Vel tunc, vt ait D. Thom. significat tempus confusum, & idem est, ac illis diebus. Nam vt rectè docent D. Chry- sofomus, Theophylact. Euthymius, qui ait, Tunc, interdum non significat consequentiam prædictorum, sed initium tantum eorum, quæ dicenda sunt, sicut etiam in illis diebus.

82. Surgent enim pseudochristi, idest, qui mentiu- tur dicentes se esse Christum à Deo missum, & pseudopropheta, falsi, & mentiti propheta. Et da- bunt signa, & prodigia: per attem magicam dia- boli ope, vt fecit Simon Magus. Act. 8. n. 9. Ita vt in errorem inducantur. Et tunc intellige fina- lem, vt obseruatur Carthusianus, Hugo, Maldon. Nam electi aliquando peccant, tamen diuina gratia per pœnitentiam resurgunt. Si fieri potest etiam electi. Tanta erit errorum, ac persecutio- num tribulatio, vt si fieri potest, etiam electi, de- cipiantur. Illa parenthesis (si fieri potest) indi- cat fieri non posse, vt electi caelestem amittant gloriam. Verum est, quod electi cum liberi sint, liberèque possint peccare, errare, & damnari in sensu diuino, vt inquit Theologi, at in sensu composito, supposito quod Deus eos prædestina- uerit, ac elegerit, fieri nequit, vt finaliter errant, & damnentur, nam seruato eorum libero arbi- trio Deus per media suæ gratiæ, illos suauiter, ac certissimè adducit in sempiternam beatitudinem, iuxta illud Christi Domini Ioan. 10. n. 28. Non peribunt in aeternum, & non rapiet quisquam de ma- nu mea.

83. Seductores, ac decipientes Pseudopropheta homines, illorum indolem, ac genium ex- plorantes, & inquirentes, vt illis fomenta, ac irritamenta apponant, ad quæ quemlibet eorum viderint propensum, & inclinatum. Artem sui Magistri Dæmonis tenentes, ac imirantes, de quo ait D. Gregorius lib. 14. Moral. cap. 7. Intuetur, ait, inimicus generis humani vniuersis que mores, cui vitio sunt propinqui, & illa opponit ante faciem, ad quæ cognoscit facilius inclinari mente. D. Hieronymus Pelusiota lib. 3. epist. 385. Non simpliciter adoritur, ait, callidus ille prado eos, qui hoc tempestatis plenum mare nauigant, verum explorat prius, atque cognitis animæ propensionibus, & appetitionibus, ita domum aggreditur. Quid enim est, quamobrem Iudam, non ad libidinem, sed ad prodigionem impu- lerit? nimirum, quia partem illam prædij firmam videbat, eam autem, quæ ad anaritiâ pertine- bat, infirmam, & imbecilem. Ex erumena enim furto

84. Secundò. Seducunt, ac decipientes Pseudopropheta homines, illorum indolem, ac genium ex- plorantes, & inquirentes, vt illis fomenta, ac irritamenta apponant, ad quæ quemlibet eorum viderint propensum, & inclinatum. Artem sui Magistri Dæmonis tenentes, ac imirantes, de quo ait D. Gregorius lib. 14. Moral. cap. 7. Intuetur, ait, inimicus generis humani vniuersis que mores, cui vitio sunt propinqui, & illa opponit ante faciem, ad quæ cognoscit facilius inclinari mente. D. Hieronymus Pelusiota lib. 3. epist. 385. Non simpliciter adoritur, ait, callidus ille prado eos, qui hoc tempestatis plenum mare nauigant, verum explorat prius, atque cognitis animæ propensionibus, & appetitionibus, ita domum aggreditur. Quid enim est, quamobrem Iudam, non ad libidinem, sed ad prodigionem impu- lerit? nimirum, quia partem illam prædij firmam videbat, eam autem, quæ ad anaritiâ pertine- bat, infirmam, & imbecilem. Ex erumena enim furto

85. Seductores, ac decipientes Pseudopropheta homines, illorum indolem, ac genium ex- plorantes, & inquirentes, vt illis fomenta, ac irritamenta apponant, ad quæ quemlibet eorum viderint propensum, & inclinatum. Artem sui Magistri Dæmonis tenentes, ac imirantes, de quo ait D. Gregorius lib. 14. Moral. cap. 7. Intuetur, ait, inimicus generis humani vniuersis que mores, cui vitio sunt propinqui, & illa opponit ante faciem, ad quæ cognoscit facilius inclinari mente. D. Hieronymus Pelusiota lib. 3. epist. 385. Non simpliciter adoritur, ait, callidus ille prado eos, qui hoc tempestatis plenum mare nauigant, verum explorat prius, atque cognitis animæ propensionibus, & appetitionibus, ita domum aggreditur. Quid enim est, quamobrem Iudam, non ad libidinem, sed ad prodigionem impu- lerit? nimirum, quia partem illam prædij firmam videbat, eam autem, quæ ad anaritiâ pertine- bat, infirmam, & imbecilem. Ex erumena enim furto

86. Seductores, ac decipientes Pseudopropheta homines, illorum indolem, ac genium ex- plorantes, & inquirentes, vt illis fomenta, ac irritamenta apponant, ad quæ quemlibet eorum viderint propensum, & inclinatum. Artem sui Magistri Dæmonis tenentes, ac imirantes, de quo ait D. Gregorius lib. 14. Moral. cap. 7. Intuetur, ait, inimicus generis humani vniuersis que mores, cui vitio sunt propinqui, & illa opponit ante faciem, ad quæ cognoscit facilius inclinari mente. D. Hieronymus Pelusiota lib. 3. epist. 385. Non simpliciter adoritur, ait, callidus ille prado eos, qui hoc tempestatis plenum mare nauigant, verum explorat prius, atque cognitis animæ propensionibus, & appetitionibus, ita domum aggreditur. Quid enim est, quamobrem Iudam, non ad libidinem, sed ad prodigionem impu- lerit? nimirum, quia partem illam prædij firmam videbat, eam autem, quæ ad anaritiâ pertine- bat, infirmam, & imbecilem. Ex erumena enim furto

87. Seductores, ac decipientes Pseudopropheta homines, illorum indolem, ac genium ex- plorantes, & inquirentes, vt illis fomenta, ac irritamenta apponant, ad quæ quemlibet eorum viderint propensum, & inclinatum. Artem sui Magistri Dæmonis tenentes, ac imirantes, de quo ait D. Gregorius lib. 14. Moral. cap. 7. Intuetur, ait, inimicus generis humani vniuersis que mores, cui vitio sunt propinqui, & illa opponit ante faciem, ad quæ cognoscit facilius inclinari mente. D. Hieronymus Pelusiota lib. 3. epist. 385. Non simpliciter adoritur, ait, callidus ille prado eos, qui hoc tempestatis plenum mare nauigant, verum explorat prius, atque cognitis animæ propensionibus, & appetitionibus, ita domum aggreditur. Quid enim est, quamobrem Iudam, non ad libidinem, sed ad prodigionem impu- lerit? nimirum, quia partem illam prædij firmam videbat, eam autem, quæ ad anaritiâ pertine- bat, infirmam, & imbecilem. Ex erumena enim furto

88. Seductores, ac decipientes Pseudopropheta homines, illorum indolem, ac genium ex- plorantes, & inquirentes, vt illis fomenta, ac irritamenta apponant, ad quæ quemlibet eorum viderint propensum, & inclinatum. Artem sui Magistri Dæmonis tenentes, ac imirantes, de quo ait D. Gregorius lib. 14. Moral. cap. 7. Intuetur, ait, inimicus generis humani vniuersis que mores, cui vitio sunt propinqui, & illa opponit ante faciem, ad quæ cognoscit facilius inclinari mente. D. Hieronymus Pelusiota lib. 3. epist. 385. Non simpliciter adoritur, ait, callidus ille prado eos, qui hoc tempestatis plenum mare nauigant, verum explorat prius, atque cognitis animæ propensionibus, & appetitionibus, ita domum aggreditur. Quid enim est, quamobrem Iudam, non ad libidinem, sed ad prodigionem impu- lerit? nimirum, quia partem illam prædij firmam videbat, eam autem, quæ ad anaritiâ pertine- bat, infirmam, & imbecilem. Ex erumena enim furto

71.

Mendaces multiplici ore, verax vero loquitur.

72.

Carthuf.

QVÆSTIO XI.

Quam variis modis Pseudopropheta Christi milites seducere conabuntur, sed Martyrum fides inuicta stabit?

89. VANTA persecutionum tempestas contra Christi milites arripabitur, satis liquet ex præsentibus Christi verbis. Surgent Pseudochristi, & Pseudopropheta, & dabunt signa, & prodigia, ita vt in errorem inducantur si fieri potest etiam electi. Quod eleganter ponderat D. Gregor. Papa lib. 32. Moral. cap. 12. Pensemus, ait, quæ erit humanæ mentis illa tentatio, quando pius Martyr, & corpus tormentis subiicit, & tamen ante oculos eius tortor miracula facit? cuius tunc virtus non ab ipso cogitationum fundo quatitur, quando is, qui flagris cruciatur, signis coruscatur. O admirabilis, & miraculosa fides Martyrum sub illo scæculo; cruciabitur Martyr à diro tyranno, qui non solum potestate imminet, sed etiam signis, ac prodigiis coruscatur, & tamen martyris fides non minuitur, nec labefactatur; sed firma, & robusta perseuerat; Cuius tunc virtus non ab ipso cogitationum fundo quatitur, quando is, qui flagris cruciatur, signis coruscatur.

90. Secundò. Seducunt, ac decipientes Pseudopropheta homines, illorum indolem, ac genium ex- plorantes, & inquirentes, vt illis fomenta, ac irritamenta apponant, ad quæ quemlibet eorum viderint propensum, & inclinatum. Artem sui Magistri Dæmonis tenentes, ac imirantes, de quo ait D. Gregorius lib. 14. Moral. cap. 7. Intuetur, ait, inimicus generis humani vniuersis que mores, cui vitio sunt propinqui, & illa opponit ante faciem, ad quæ cognoscit facilius inclinari mente. D. Hieronymus Pelusiota lib. 3. epist. 385. Non simpliciter adoritur, ait, callidus ille prado eos, qui hoc tempestatis plenum mare nauigant, verum explorat prius, atque cognitis animæ propensionibus, & appetitionibus, ita domum aggreditur. Quid enim est, quamobrem Iudam, non ad libidinem, sed ad prodigionem impu- lerit? nimirum, quia partem illam prædij firmam videbat, eam autem, quæ ad anaritiâ pertine- bat, infirmam, & imbecilem. Ex erumena enim furto

73.

Gregor.

Admirabilis fides Martyrum sub Antichristo.

74.

Gregor.

Isidor.

in spem venit fore, ut ipse a d. predicationem quoque facile se conferret.

76. Math. 4.

Euseb. Epiph. Maxim.

Iuxta cuiusque inclinationes parat Damon.

Pelusia.

77. Math. 4.

Ex proclivitate arma parat ad pugnam.

78. Iob. 41.

Damon varias formas induit, ut fallere possit.

Origen.

79.

Constantia martyrum. Alcuinus. Bruno. Remig.

Tentavit Satanas Christum Dominum dicens: si filius Dei es, mitte te deorsum. Matth. 4. num. 6. tentavit etiam Simonem Magum, ut per aera volaret, tamquam si esset volucris caeli; ut tradunt Eusebius lib. 2. Histor. c. 13. D. Epiph. haeref. 22. D. Maxim. serm. de S. Petro, & Paulo. Qui volare tentaverat, & qui pennas assumpsit. Cur tam diversa tentationum machinamenta parat Dei filio, ut se deorsum mittat, Simoni vero Mago, ut in sublime feratur, iste valde superbus, a cuius genio multum distabat meus Iesus, qui totus humilis erat; ideo diuino Iesu humilia obiicit, vano, ac fausto mago alta, & sublimia, ut alliciat. Citat. Pelusia. Vniuscuiusque inclinationes inquit Satanas, nec tempus ullum, aut horam pratermittit, itaque materias externe subministrat, atque in ea parte, ad quamlibet propensionem habere sentit.

De Christo Domino ait D. Matth. 4. n. 2. Cum ieiunasset quadraginta diebus, & quadraginta noctibus, postea esurivit, & accedens tentator dixit ei. Non tam largo ieiunij tempore accessit, sed cum esurientem intueretur, tunc cum in cibum procliuem scrutatur, nactus occasionem, accessit, & ex propensione ad pugnam aditus aperitur. D. Chrylost. in Imperfecto. homil. 49. Diabolus, ait, desiderium vniuscuiusque considerat, & secundum quod viderit hominem desiderantem aliquid, ex eo accipit occasionem tentandi; vnde & Christum cum esurientem vidisset, tentavit in fame.

De Diabolo exclamat Iob 41. n. 4. Quis reuelabit faciem indumenti eius? Quid est faciem indumenti notam facere: profecto idem est, ac si diceret, quis diaboli vestem ex forma, ac specie externa discernere poterit? homines tam nobiles, quam ignobiles ex habitu, & indumento communiter dignoscuntur; at demonis indumentum nullus est, qui apprehendere valeat. Demoni enim nullus est certus habitus, nullus firmus color, sed semper varius, assidue mutat personam, ad vniuscuiusque cumque indolem, ac mores se conformat, omnium appetitionum colores induit, ut facile quemlibet decipiat, & perdat. Orig. in Catena Graeca. Quamobrem non dixit, quis reuelabit faciem eius? Sed addidit indumenti? Quid hoc loco vox sonat indumenti? Vt id, quod dicitur, planius percipi possit a larvis exemplum petamus. Sumit igitur ij, qui in scenis versantur histriones, personas nunquam Praefectorum, Regum, & aliquando mulierum, & existentium iudicium saluum: talis est Draco, nunquam personam suam palam ostendit, verum eiusmodi personam gerit, qua fallere queat homines: & hic quidem hostis varias tuetur, sustinetque personas, & ad singula vitia aptat singulas: ergo quis demonstrare, quis retegere, quis in lucem, aspectumque proferre possit, intusque latentem draconem. Addit Olympiodorus. Quis reuelabit, id est nemo, ne vno excepto. Vide supra n. 17. & 18.

Contra hos omnes tyrannos, & Pseudo prophetas firma, & constans stabit sanctorum martyrum virtus, ut late describunt Euseb. Gallican. in Domin. 2. Aduentus. Alcuin. lib. 3. de Trinit. c. 19. Bruno in Psal. 9. & in eundem Remig. Antifiodor. Radulph. Flauiacens. lib. 18. in Levit. 1. Honor. Augustuens. serm. de Aduentu Dominic. explicantes de eis illud Cantic. Aquae multae non poterunt extinguere charitatem. Aquae multae persecutionum, tribulationum, deceptionum, non poterunt extinguere eorum charitatem.

QUESTIO XII.

Quare nec hic, nec illic, nec in deserto, nec in penetralibus inuenietur Christus?

It Dominus in praesenti, quod si a Pseudo-prophetis dictum fuerit. Tunc si quis dixerit vobis: ecce hic Christus est; aut illic: nolite credere: ecce praedixi vobis, ergo dixerint vobis: ecce in deserto est, nolite exire; ecce in penetralibus, nolite credere. Cur Christus non inuenietur in deserto, ubi sunt Anachoretarum agmina in vigiliis, cur non in penetralibus, ubi nos orare adhortatur?

Rationem litteralem quaestionis dedi in expositione. Deinde sic respondet D. Th. Notandum, ait, quod vera doctrina sit in publico. Matth. 10. Quod dico vobis in occulto, dicite super tecta. Prou. 1. Sapientia dat vocem in plateis. At vero falsa doctrina querit angulos. Desertum est locus occultus, quia caret hominibus, vel quia est interclusus; infideles, & heretici, dum fideles sunt in societate, vel congregatione, non possunt decipere, sed nituntur, quod a societate separentur, & tunc decipiunt. E quidem nihil repugnat Christum inueniri in eremo, aut in secreto domorum. Sed detegit Dominus genium Pseudo-prophetarum, quia tum cum mendacia fement, fugiunt publicum, & quaerunt secreta, & angulos, tum etiam ut ibi fideles, a iustis separatos facile decipiant, & seducant.

Tertio. Druthmarus c. 56. in Matth. Ecce in penetralibus, ait, id est secretis aliquibus: nolite credere: spiritualiter Ecclesia Catholica, id est vniuersalis, non solummodo in Africa est, aut alio speciali loco, vel in penetralibus hereticorum, sed per vniuersum mundum: quia ideo Catholica, id est vniuersalis dicitur: Carthuf. Verus Christus secundum diuinitatem suam ubique est, secundum assumptam vero humanitatem in calo; est quoque in medio electorum per fidem, gratiam, atque per Sacramentalem existentiam. Aperit Dominus haereticorum genium, qui Christum volunt constituere in aliquo particulari loco, hic, aut illic, vel in aliqua deserti spelunca, seu in domorum penetralibus, ut donatus constituebat solum veram Ecclesiam in Africa; ut ergo ostendat, quod non vni nationi, vel Prouinciae, sed vniuerso orbi seipsum concesserit, docet quod non in loco particulari, vel alius excluso, sit quaerendus, cum venerit instar fulguris omnes illuminans. Sicut fulgur exit ab Oriente, & parat vsque ad occidentem: ita erit aduentus filij hominis. Ut immediate subdit.

Ait Diuina Sapientia Ecclesiast. 24. n. 11. In omni gente primatum habui; quaesui amplissimum principatum, declatari, & exprimit; & subdit: Et in his omnibus requiem que fini. Requies, ut multi interpretes ibi adnotant iucunditatem, ac delectationem cum pace, & amicitia indicat, id est in omnibus his habui amicitiae, ac pacis foedus, in omnibusque habui iucunditatem, ac delectationem. O praecleara omnium gubernatrix diuina Sapientia, in omni gente habet principatum, & dominium, ut omnibus aequalem se exhibeat, & cum nullo habeat partialitatem, omnes habet in amicitiae foedere, omnesque habet in iucunditate, ac delectatione; discant, discant ex hoc praefatores, & praelati, ut non aliquos habeant in amicitia, alios in odio; aliquos in iucunditate, alios in taedio, sed in omnibus

86. Ratio diffcultatis.

87. D. Thom. Marth. 10. Prou. 1.

Veritas publicum, mendacium absconditum querit.

87. Druthmar.

Carthuf.

83. Ecclesi. 24.

Praesul sit a quo labor, & otio erga omnes.

Bernard.

nibus quaerant requiem amicitiae, ac iucunditatis. D. Bernard. serm. 3. in festo omnium Sanctorum: Haec est, ait, plane requies Domini, non intrinseca, non circa aliquid certum restricta: quoniam in omnibus gaudet, & in omnibus delectatur, & in omnibus requiem querit, & inuenit: ut & ipsa quoque in omnibus delectetur: ne aliqua iam priuata affectione contrahat rugam, sed transeat in affectum quandam generalem, atque diuinum. Vide supra cap. 3. n. 10. 11. & 12. cap. 8. n. 91. 92. 93. & cap. 16. n. 15. 16. 17. & cap. 24. n. 6. & 7. cap. 13. n. 5. & cap. 14. n. 64. & cap. 37. n. 109. & 110.

Matth. 24. Sicut enim fulgur exit ab Oriente, & parat vsque in Occidentem: ita erit & Aduentus filij hominis.

Num. 28. Vbi cumque fuerit corpus, illic congregabuntur & Aquilae.

VERSIONES.

Syriac. n. 27. Quemadmodum fulgur exit ab Oriente, & videtur in Occidente vsque: ita futurus est aduentus filij hominis.

D. Cyprian. de Sicut coruscatio exit ab exhort. Mart. Oriente, & apparet.

Vatablus. Exit ab Oriente, & relucet vsque in Occidentem.

Arias. Ita erit praesentia filij hominis.

Syriac. Vatabl. Vbi cumque verò erit cadaver, ibi congregabuntur Aquilae.

D. Ambros. Vbi ruina, ibi Aquilae. in Ps. 48.

D. Cyprian. citat. Colligentur Aquilae.

Salmeciron ex Vbi fuerit praeda, ibi congregabuntur Aquilae.

Franc. Luc. ex Vbi cumque fuerint occisi.

ALTER TEXTVS.

Luc. 17. n. 24. Nam sicut fulgur coruscans de sub caelo, in ea, quae sub caelo sunt, fulget, ita erit filius hominis in die sua.

Num. 37. Dixit illis: Vbi cumque fuerit corpus, illuc congregabuntur Aquilae.

EXPOSITIO VI.

ICVT enim fulgur. Ut autem videatis quantum aberrant hi Pseudo-prophetae, qui dicunt Christum in aduentu suo esse hic, aut illic, aut in penetralibus, scitote quod aduentus filij hominis, erit sicut fulgur, seu coruscatio. Vnde ex D. Chrylostomi, ait Euthym. Sicut fulgur egreditur, & omnibus in conspectu est, nullo egens praecone, aut praenuntiante, sed ex ipsissimo suo splendore Sylueira. in Euang. Tom. IV.

Chrylost. Euthym.

minimo temporis momento vniuerso apparet orbi. Ita quoque erit aduentus filij hominis propter magnitudinem sui splendoris, omnibus simul apparens, & factus omnibus ipse nuncius. Ex quo patet, quam propriissime Christus Dominus secundum suum aduentum comparat fulguri. Primum, quia fulgur subito omnibus se exhibet, sic & Christus repente omnibus hominibus apparebit. Secundum, quia quemadmodum fulgur maxime splendens omnibus fit manifestum, sic & Christus in secundo suo aduentu maxime fulgebit, omnibusque erit manifestus. Vnde David ipsum venientem ad iudicium cum fulgure comparat. Ignis ante ipsum praecedet, & inflammabit in circuitu inimicos eius. Illuxerunt fulgura eius Orbi terra, Psal. 96. num. 3. Tertio. Sicut fulgur non in terra, sed in aere rutilat, sic & Christus non in terra, sed in aere in nubibus caeli apparebit. 1. Thessal. 4. Rapiemur in nubibus obuiam Christo in aera. Quarto. Valde efficax, & potens erit Christi aduentus, ut nemo ei resistere possit. Imò sicut fulgur ea, quae duriora, & rigidiora sunt magis comminuit, & conterit, sic Christus superbos obduratos conteret, humiles verò adducet in gloriam. Quinto. Sicut fulgur valde exiguo temporis spatio apparet, sic Christus cum ad iudicandum venerit, breuissima temporis mora apparebit.

Vbi cumque fuerit corpus. Altera similitudine indicat Dominus suum aduentum valde manifestum futurum, ita ut minime latere possit, in exemplum adducens Aquilas alludens ad illud Iob 39. n. 30. Vbi cumque cadaver fuerit, statim adest. Aquilae ex alto, ac longinquo loco, ad cadaver, seu praedam volant, Aquila enim ex alto, ac ex longinquo cernit, ac odoratur cadaver, ad illudque volat; sic ait Christus, omnes fideles, & iusti meum vltimum aduentum ad iudicium per diuinam vim praesentient, odorabuntur, ac me venientem etiam ex remotis locis cernent, ad meque volabunt; ut mea gloria in aeternum felicissime pascantur, ac reficiantur, ac proinde nulla inquisitione opus erit, an hic, vel illic sit Christus, cum meus gloriosus aduentus omnibus sit patens, & conspicuus.

QUESTIO XIII.

Quare iusti, ac Sancti cum Aquilis comparantur?

Ad quaestionem respondet primo D. Chrylostom. in Imperfecto homil. 49. Ideo enim Sancti, ait, aquilis assimilantur, quia sicut filij aquilarum ad solem probantur, ita siquidem recto aspectu intendere poterint contra radios Solis intelliguntur esse legitimi; si autem non poterint, cognoscuntur adulteri: sic & Filij Dei ad Christi iustitiam comprobantur: si enim poterint pleno corde iustitiae verba suscipere, intelliguntur esse legitimi; si autem non poterint, cognoscuntur de diabolo esse nati. In hoc probantur Dei Filij instar Aquilarum, quod firmo, ac recto corde Dei verba valeant suscipere, ac tenere, ut ea executione adimpleant.

Secundo. D. Ambros. in cap. 17. Luc. Aquilae, ait, se renouant; sic & iusti se renouant hic per gratiam, in futuro per gloriam, iuxta illud Psal. 102. n. 5. Renouabitur ut aquila iuuentus tua. Qui Dei iustitiam amplectitur; se renouat, deprensus vetera, ut Christum induat.

DDdd Tertio,

Psal. 96.

1. Thess.

85.

Iob 39.

86. Chrylost.

Filij Dei firmi, & constantes in retinendis diuinis mandatis.

87. Ambros.

Psal. 102.